

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового
проживання Центру надання соціальних послуг
Комарівської сільської ради**

02.04.2025

м. Чернігів, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 02.04.2025 групою НПМ здійснено відвідування Відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання Центру надання соціальних послуг Комарівської сільської ради (далі – Відділення, заклад).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Гиря Марина Володимирівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Шумна Лариса Петрівна, представник Уповноваженого у Чернігівській області;

Гавриль Олена Анатоліївна, представник громадської організації, регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Загальна інформація.

Відділення знаходиться за адресою: вул. Шевченка, 40-А, с. Комарівка, Ніжинський р-н, Чернігівська обл., 16442.

Керівництво:

Федченко Ганна Василівна, в.о. директора Центру надання соціальних послуг Комарівської сільської ради.

Рідзель Тетяна Дмитрівна, в.о. завідувача Відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання Центру надання соціальних послуг Комарівської сільської ради.

Відділення є структурним підрозділом і функціонує у складі Центру надання соціальних послуг Комарівської сільської ради.

Відповідно до Положення про відділення стаціонарного догляду Центру надання соціальних послуг Комарівської сільської ради, затвердженого в.о. директора Центру надання соціальних послуг Комарівської сільської ради від 17.02.2022. Відділення утворюється для обслуговування 25 одиноких громадян, до якого на постійне, повне державне утримання приймаються одинокі громадяни похилого віку, одинокі особи з інвалідністю, особи похилого віку; особи з інвалідністю (які досягли 18-річного віку), хворі (з числа осіб працездатного віку на період до встановлення їм групи інвалідності, але не більш як чотири місяці), які відповідно до висновку лікарсько-консультаційної комісії закладу охорони здоров'я за станом здоров'я не здатні до самообслуговування,

потребують постійного стороннього догляду та допомоги, соціально-побутових, соціально-медичних та інших соціальних послуг.

У Відділенні громадяни перебувають на повному державному утриманні, одержують необхідні їм соціальні послуги та відповідно до встановлених норм забезпечуються:

- 1) житлом, одягом, взуттям, постільною білизною, м'яким і твердим інвентарем і столовим посудом;
- 2) раціональним чотириразовим харчуванням, у тому числі з урахуванням віку і стану здоров'я, у межах натуральних норм харчування, передбачених для мешканців інтернатних установ;
- 3) цілодобовим медичним обслуговуванням;
- 4) слуховими апаратами, окулярами, протезно-ортопедичними виробами, засобами пересування (крім моторизованими); медикаментами відповідно до медичного висновку;
- 5) комунально-побутовим обслуговуванням (опалення, освітлення, радіофікація, тепло-, водопостачання тощо).

Заклад розрахований на проживання 25 осіб. На день відвідування у Відділенні проживало 19 осіб (8 чоловіків та 11 жінок), з них: 7 осіб з інвалідністю, 4 – ліжкових хворих, 8 – з числа внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО), 3 особи пересувається на кріслі колісному.

На утримання закладу у 2024 році було витрачено 2 606,83 тис. грн., в 2025 році планується за попередніми розрахунками – 2 717,55 тис. грн.

Калькуляція вартості проживання на одного підопічного в місяць 13 519,50 грн.

З 1 січня 2024 рік у Відділенні померло 4 особи.

Діяльність Відділення забезпечують 11 працівників. Обслуговування отримувачів соціальної послуги відповідно до штатного розпису здійснюють, зокрема: завідувач Відділенням – 0,5 шт. од; сестра медична II категорії – 1 шт. од; молодша медична сестра – 4,5 шт. од.; сестра-господиня – 0,5 шт. од.; молодша медична сестра (прибиральниця) – 1 шт. од.; кухар – 2 шт. од.; комірник – 0,5 шт. од. та машиніст із прибирання та ремонту спецодягу – 0,5 шт. од., з них 0,5 шт. од. залишається вакантною – завідувача Відділення.

Заклад розташований на першому поверсі двоповерхової будівлі, який включає в себе 11 житлових кімнат, їдальню, харчоблок, медичний кабінет та складські приміщення. Територія Закладу є охайною та доглянутою, облаштована лавками та критими альтанками, які забезпечують комфортні прогулянки в будь-яку погоду.

Підопічні вільно пересуваються територією закладу, а також мають можливість здійснювати самостійні прогулянки за межами Відділення.

Під час відвідування встановлено, що для отримувачів соціальної послуги створено належні умови проживання. Підопічні забезпечені чистою постільною та натільною білизною, панує домашня атмосфера.

Працівники закладу проводять належне прибирання в спальних кімнатах та приміщеннях загального користування.

Житловий корпус має два входи, один з яких облаштовано пандусом. Також корпус обладнаний системою водопостачання та водовідведення, є бойлер для підігріву води, опалення забезпечується потужностями власної котельні.

Підопічні користуються власними мобільними телефонами та іншою побутовою технікою. Житловий корпус забезпечено доступом до мережі інтернет.

Отримувачі соціальної послуги проживають у кімнатах від одного до трьох осіб. Жінки та чоловіки проживають окремо. З кожним із підопічних укладено договір про надання соціальних послуг.

Зі слів адміністрації закладу, постільну білизну та рушники замінюють один раз на тиждень.

На нічне чергування у Відділенні з підопічними залишається молодша медична сестра.

У житлових кімнатах закладу належний температурний режим, природне та штучне освітлення задовільне.

Одяг та постільна білизна підопічних промарковано і таким чином персоналізовано та закріплено за підопічними.

У Відділенні облаштована зона відпочинку підопічних, наявний телевізор для спільного перегляду.

У закладі є пральня: наявні пральня та сушильна машина для догляду за особистим одягом підопічних.

Керівництво також підтримує можливість проживання в закладі сім'ями.

Приміщення харчоблоку перебуває в належному санітарно-гігієнічному стані. Робочі поверхні та посуд чисті. Працівники, які залучені до робіт у харчоблоці, вчасно проходять медичні огляди, що підтверджено відповідними записами в особистих медичних книжках.

У Відділенні організовано чотириразове харчування, середня вартість якого для однієї особи на один день складає 105,26 грн.

Відповідно до вимог Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» з усіма отримувачами соціальної послуги укладено (підписано) декларації з лікарем, який надає первинну медичну допомогу. Сума витрат на медикаменти на одну особу на один день складають 39,50 грн.

Закладом отримано ліцензію Міністерства охорони здоров'я України на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальністю молодших спеціалістів із медичною освітою: сестринська справа від 05.04.2024 № 582.

Під час огляду наявних у закладі медичних препаратів не виявлено ліків з терміном придатності, що минув.

Будівля Відділення обладнана пожежною сигналізацією, ведеться облік наявних вогнегасників, забезпечено їх своєчасне технічне обслуговування.

Центр надання соціальних послуг Комарівської сільської ради бере участь в експериментальному проєкті з організації надання ВПО похилого віку, особам з інвалідністю соціальної послуги стаціонарного догляду за принципом «гроші ходять за людиною».

З метою оперативного реагування на потреби, що виникають у ВПО похилого віку, осіб з інвалідністю, зокрема в організації надання їм соціальних послуг, у 2024 році в Україні стартував експериментальний проєкт відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 06 серпня 2024 року № 888 «Деякі питання реалізації експериментального проєкту з організації надання внутрішньо переміщеним особам похилого віку, особам з інвалідністю соціальних послуг стаціонарного догляду, підтриманого проживання за принципом «гроші ходять за людиною».

Програма пропонує такі соціальні послуги:

- стаціонарний догляд (допомога в спеціалізованих закладах із цілодобовим доглядом);

- підтримане проживання (послуги для людей, які живуть самостійно, але потребують допомоги у повсякденних справах).

Даний проєкт буде реалізовуватись до 31 грудня 2025 року.

Для підопічних організовуються різноманітні дозвіллієві заходи, зокрема такі як:

- привітання отримувачів соціальної послуги з днем народження;
- проводяться концертні програми за організації місцевого будинку культури;
- перегляд телепередач;
- читають книги, які привозить їм бібліотекар з місцевої бібліотеки.

Водопостачання у закладі забезпечується обладнаною свердловиною.

Заклад забезпечений альтернативним джерелом енергії, що дозволяє підтримати безперебійне функціонування у разі відключення електропостачання (генератор).

В умовах воєнного стану заклад має достатній запас продуктів харчування та миючих засобів.

Центр надання соціальних послуг Комарівської сільської ради співпрацює з благодійними організаціями, які протягом останніх років надавали благодійну допомогу у вигляді продуктів харчування, гігієнічних засобів (підгузки, пелюшки), матраци, засоби реабілітації (палиці, милиці, крісла колісні, ходунки). Вся благодійна допомога оприбутковується, реєструється у казначейській службі та ставиться на баланс установи.

Під час відвідування до закладу «Червоний Хрест України» привезли гуманітарну допомогу у вигляді продуктів харчування та засобів реабілітації.

На інформаційних стендах закладу наявна інформація про права і обов'язки підопічних, адреси і контактні дані посадових осіб, до яких підопічні та персонал можуть звернутися у разі порушення їх прав, інформація про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини тощо.

З метою гарантування безпеки підопічних в умовах воєнного стану, на виконання вимог наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.07.2018 за № 879/32331, у закладі наявне підвальне приміщення, що використовується як найпростіше укриття (акт оцінки об'єкта (будівлі, споруди, приміщення) щодо можливості його використання для укриття населення як найпростішого укриття від 14.02.2024), яке додатково облаштоване для забезпечення доступу осіб, які відносяться до маломобільних груп населення (фото 1).

В укритті облаштовані місця для сидіння, є переносний туалет, примусова вентиляція.

Укриття забезпечено запасом питної води та харчовими продуктами тривалого зберігання, наявне електропостачання та електроосвітлення. Біля входних дверей до захисної споруди вивішена табличка із зазначенням місця зберігання ключів, особи, відповідальної за утримання та експлуатацію сховища, її місцезнаходження і номера телефону.

Група НПМ провела особисте конфіденційне спілкування з усіма підопічними закладу, а також ознайомилась з особовими справами отримувачів соціальних послуг, оглянула житлові та допоміжні приміщення.

У закладі панує доброзичлива атмосфера. Зовнішній вигляд підопічних охайний.

Скарг на неналежне поводження, якість догляду та умови проживання від отримувачів соціальної послуги не надходило.

Також мешканці Відділення повідомили про відсутність застосування до них будь-яких заходів фізичного або психологічного впливу.

З метою попередження катуванням та неналежному поводженню з підопічними до посадових інструкцій персоналу Відділення включені положення про забезпечення виконання вимог статті 10 Конвенції ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 27.11.2023, за результатами якого групою НПМ виявлено порушення прав:

- на охорону здоров'я та медичну допомогу;
- на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло;
- порушення прав та інтересів осіб з інвалідністю;
- на професійну правничу допомогу.

За результатами попереднього відвідування НПМ вносились такі рекомендації:

1. Чернігівській обласній військовій адміністрації та Комарівській сільській раді Ніжинського району Чернігівської області:

1.1. Вжити заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності Закладу.

1.2. Розглянути можливість додаткового фінансування Закладу з метою облаштування будівлі та приміщень Відділення для зручності маломобільних підопічних.

2. Центру надання соціальних послуг Комарівської сільської ради

2.1. Вжити невідкладних заходів щодо усунення порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду у Відділенні, на належні умови утримання.

2.2. Вжити заходів щодо отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики (укладення договору із закладом охорони здоров'я).

2.3. Розмістити на стендах актуальну інформацію про права підопічних, а також адреси та номери телефонів гарячих ліній організацій та посадових осіб, а також контактні телефони Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, регіонального представництва Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в Чернігівській області.

2.4. Внести зміни до положення про Відділення, затвердженого в.о. директора Центру надання соціальних послуг Комарівської сільської ради 17.02.2022.

Групою НПМ відмічено, що адміністрацією Відділення були вжиті необхідні заходи щодо усунення порушень, виявлених під час попереднього відвідування:

- отримано ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики;

- кімнати підопічних доукомплектовані склянками та графинами для питної води, відповідно до Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 19.08.2015 №857;

- на інформаційному стенді у Відділенні розміщені номери телефонів гарячих ліній організацій та посадових осіб, а також контактні телефони Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, регіонального представництва Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в Чернігівській області.

II. ФАКТИ ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України)

1. Вікна у закладі облаштовані нерозпашними ґратами (фото 2). Наявність на вікнах нерозпашних металевих ґрат становить пряму небезпеку для життя та здоров'я підопічних у надзвичайних ситуаціях, оскільки перешкоджає оперативній евакуації та суперечить вимогам Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417 (далі – Правила пожежної безпеки).

Згідно з вищезазначеними Правилами пожежної безпеки, у разі необхідності встановлення на вікнах приміщень, де перебувають люди, ґрат – останні повинні розкриватися, розсуватися або зніматися. Під час перебування в цих приміщеннях людей ґрати мають бути відчинені (зняті).

2. Під час оголошення сигналу «Повітряна тривога» підопічні не спускаються до укриття, адміністрація закладу пояснила, що використовують правило двох стін. Для осіб, які можуть пересуватися самостійно або за допомогою персоналу, у коридорах без вікон облаштовані спеціально визначені місця для перебування (фото 3). Ліжкові хворі, які не мають фізичної можливості швидкого переміщення, залишаються у своїх кімнатах.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України, статті 283 та 284 Цивільного кодексу України)

3. Групою НПМ встановлено неналежне надання медичної допомоги у закладі. Під час спілкування групи НПМ з отримувачами соціальної послуги підопічна В. повідомила про наявність болю в руці, який, за її словами, з'явився після падіння, що сталося приблизно два тижні тому. Водночас вона зазначила, що після інциденту їй не було надано медичної допомоги та не проведено належного обстеження. На даний час вона скаржиться на тривалий біль у руці, що може свідчити про наявність травми, яка залишилася без уваги фахівців.

Вказана бездіяльність персоналу закладу є порушенням статті 49 Конституції України, яка гарантує кожному громадянину право на охорону здоров'я та своєчасну, кваліфіковану медичну допомогу. Окрім того, виявлене порушення суперечить вимогам Порядку надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на перелом кісток кінцівок, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 09.03.2022 № 441 «Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах».

Затримка з наданням медичної допомоги не лише порушує гарантовані права підопічної, а й створює потенційні ризики для її здоров'я та життя.

Також бездіяльність працівників Відділення та незабезпечення належної медичної допомоги підопічній В. може бути розцінена як жорстоке або таке, що

принижує гідність, поводження або покарання у розумінні статті 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Крім того, вказаний випадок не зафіксовано в журналі обліку травм, що свідчить про грубе порушення вимог ведення внутрішньої медичної документації та не належне реагування на випадки травматизму.

4. Також група НПМ встановила, що незважаючи на наявність у закладі випадків отримання підопічними тілесних ушкоджень, медичними працівниками не складається довідка про фіксацію тілесних ушкоджень (форма первинної облікової документації № 511/о), відповідно до вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 02.02.2024 № 186. Відсутність належного документування фактів тілесного ушкодження може перешкоджати ефективному розслідуванню таких випадків у подальшому.

5. У закладі виділене приміщення для облаштування приймально-карантинного відділення, до якого необхідно поміщати підопічних при влаштуванні на термін 14 днів для подальшого спостереження і забезпечення інфекційного контролю, а також для ізоляції осіб з інфекційними захворюваннями. Проте, зазначене приміщення використовується не за призначенням: воно використовується як житлова кімната для підопічних.

Адміністрація закладу пояснила даний факт великою кількістю ВПО, які є учасниками експерименту відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 06.08.2024 № 888 «Деякі питання реалізації експериментального проекту з організації надання внутрішньо переміщеним особам похилого віку, особам з інвалідністю соціальних послуг стаціонарного догляду, підтриманого проживання за принципом "гроші ходять за людиною". Відповідно до пункту 7 Порядку реалізації експериментального проекту з організації надання внутрішньо переміщеним особам похилого віку, особам з інвалідністю соціальних послуг стаціонарного догляду, підтриманого проживання за принципом "гроші ходять за людиною", затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.08.2024 № 888 необхідно забезпечити проживання отримувачів соціальних послуг у кімнатах, розрахованих на проживання однієї особи, а за бажанням отримувачів соціальних послуг – двох осіб.

Крім того, відсутність умов для своєчасної ізоляції осіб, хворих на інфекційні захворювання, з метою попередження поширення інфекцій серед підопічних та персоналу порушують вимоги Заходів та Засобів щодо попередження інфікування при проведенні догляду за пацієнтами, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 03.08.2020 № 1777, які обов'язкові для всіх закладів, що надають соціальні послуги незалежно від форми власності та підпорядкування.

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

6. Групою НПМ встановлено також порушення в деяких кімнатах норм житлової площі на одну особу, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007

«Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення» (далі – ДБН В.2.2-18:2007). Відповідно до підпункту 6.1.1.2 пункту 6.1. ДБН В.2.2.-18:2007 площі житлових кімнат у відділеннях для осіб, спроможних самостійно пересуватися, і для осіб з інвалідністю, що пересуваються на кріслах колісних приймаються з розрахунку не менше відповідно 8 м² і 10 м² на людину, але не менше 10 м² і 12 м² – в одномісних. Площі житлових кімнат у відділенні для лежачих хворих приймаються з розрахунку не менше 8 м² на людину, але не менше 9 м² – в одномісних.

Наприклад, площа кімнати № 6 становить 16,0 м², а сама кімната розрахована на проживання 3 осіб. Відтак на одну особу припадає 5,3 м². Зазначене порушує передбачені чинним законодавством норми площі на одну особу (фото 4).

7. Житлові кімнати не обладнано кнопками виклику персоналу. У разі виникнення потреби в екстреній медичній допомозі у підопічних виникає проблема у швидкому та своєчасному зверненні за допомогою до медичних працівників.

8. У ванній кімнаті закладу виявлено наявність плісняви на стінах (фото 5), що свідчить про тривале порушення санітарно-гігієнічних норм та неналежне утримання приміщення. Зазначене створює загрозу для здоров'я підопічних, зокрема може спричинити розвиток респіраторних захворювань, алергічних реакцій і ускладнень у осіб із хронічними захворюваннями або ослабленим імунітетом.

9. Під час конфіденційного спілкування з підопічними було з'ясовано, що мешканці закладу відмовляються від споживання води з водопроводу через неприємний запах та незадовільну якість води (жовтий осад). Як наслідок, підопічні змушені купувати бутильовану воду, що створює додаткові незручності та фінансове навантаження.

Групою НПМ теж було зафіксовано, що в графіні, який використовується для подачі питної води, міститься жовтий осад (фото 6).

Групі НПМ було надано Результат від 06.04.2023 № 37 санітарно-мікробіологічного дослідження. Назва зразка: № 34 – вода питна водопровідна (кран на харчоблоці, локальна свердловина) на відповідність вимогам Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною», затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 12.05.2010 № 400 (далі – ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною») було досліджено воду питну водопровідну (кран на харчоблоці, локальна свердловина), результат дослідження – відповідає НД.

Однак відповідно до вимог ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» аналіз води повинен проводитись мінімум один раз на рік.

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Європейської конвенції з прав людини).

10. Під час відвідування встановлено, що підопічні позбавлені можливості самотійно користуватися пультом дистанційного керування телевізором під час перегляду телепередач. Контроль за керуванням телевізором здійснює виключно персонал, що обмежує право підопічних на вільний вибір інформаційного контенту та знижує рівень їхнього емоційного комфорту та автономності. Така практика суперечить принципам гідного ставлення та створення комфортного середовища перебування для осіб, які перебувають у закладі.

Згідно зі статтею 8 Європейської конвенції з прав людини, кожна особа має право на повагу до свого приватного і сімейного життя, свого дому і кореспонденції. Це включає право на особисту автономію та вибір інформаційного контенту без необґрунтованого втручання з боку держави чи інших осіб, зокрема, право на свободу доступу до інформації.

11. У житлових кімнатах, у яких проживає більше, ніж одна особа, відсутні ширми для забезпечення приватності під час здійснення індивідуальних гігієнічних процедур.

Зазначене створює умови, за яких неможливе забезпечення приватності підопічним та наявності позитивного терапевтичного середовища, що не відповідає пункту 34 розділу III Стандартів Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводження чи покарання.

12. Групою НПМ встановлено, що двері у санвузлах не обладнані справними замками, що унеможлиблює їх зачинення зсередини (фото 7). Така ситуація позбавляє підопічних права на приватність та створює відчуття дискомфорту та приниження, а також може негативно впливати на психологічний стан осіб, які перебувають у закладі. Відсутність можливості зачинити двері є порушенням базових умов гідного проживання та свідчить про недотримання стандартів у сфері забезпечення приватності та безпеки.

Порушення прав осіб з інвалідністю (статті 9, 25, 26, Конвенції про права осіб з інвалідністю, Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», статті 23, 7 Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні»).

13. У порушення статті 23 Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні», заходи з реабілітації осіб з інвалідністю у Відділенні не проводяться. Зокрема, під час відвідування виявлено, що у Закладі проживають 7 осіб з інвалідністю, із них у 4 особових справах підопічних (підопічні А., М., В., Ю.) відсутня Індивідуальна програма реабілітації.

14. Не всі приміщення Відділення у повній мірі пристосовані до потреб осіб з інвалідністю та підопічних, які належать до маломобільних груп населення, що не відповідає вимогам ДБН повністю В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і

споруд», а саме: у коридорах житлового корпусу відсутні горизонтальні поручні з обох боків для полегшення пересування підопічних які віднесені до маломобільних груп населення (фото 8).

У порушення вимог пункту 8.4.2.4. ДБНВ.2.2 – 40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд» на сходах на вході до будівлі Відділення та всередині відсутні попереджувальні тактильні смуги по ширині проходу (плити з конусоподібними випуклостями) або контрастне кольорове маркування; пороги дверей не виділені контрастною стрічкою (фото 9, 10).

15. У ході відвідування встановлено, що в тексті Положення закладу зустрічається слово «інвалід» (пункти 1,3,4,8) Зазначене твердження є дискримінаційним і не відповідає вимогам Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю. Окрім того, Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо застосування терміну «особа з інвалідністю» та похідних від нього» № 2249 – VIII від 19.12.2017, виключено із законодавства України та вжитку термін «інвалід» і замінено його терміном «особа з інвалідністю».

Однак відповідно до листа Центру надання соціальних послуг Комарівської сільської ради щодо виконання рекомендацій від 12.10.2024 № 10 вказано, що внесено зміни до Положення про відділення стаціонарного догляду Центру надання соціальних послуг Комарівської сільської ради замінено слова «інвалід» словами «особа з інвалідністю».

Порушення права на ефективні засоби юридичного захисту (стаття 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 40, 57, 59 Конституції України).

16. У закладі відсутній стенд, що містить інформацію про можливість отримання безоплатної правничої допомоги та контактні дані суб'єктів надання такої допомоги відповідно до Закону України «Про безоплатну правничу допомогу», контактні дані структурного підрозділу з питань соціального захисту населення, Національної поліції, контактні дані державних і недержавних правозахисних організацій.

Відповідно до статті 14 Закону України «Про безоплатну правничу допомогу» отримувачі соціальної послуги належать до переліку суб'єктів права на безоплатну вторинну правничу допомогу, гарантовану державою, яка полягає у здійсненні заходів захисту, процесуального представництва, наданні допомоги у складанні процесуальних документів.

Проте, у закладі не налагоджена співпраця з місцевим центром з надання безоплатної вторинної правничої допомоги, що призводить до порушення права дітей на професійну правничу допомогу.

Інші порушення.

17. Відповідно до Закону України «Про захист персональних даних» обробка персональних даних – будь-яка дія або сукупність дій, таких як

збирання, реєстрація, накопичення, зберігання, адаптування, зміна, поновлення, використання і поширення (розповсюдження, реалізація, передача), знеособлення, знищення персональних даних, у тому числі з використанням інформаційних (автоматизованих) систем.

Під час ознайомлення з особовими справами встановлено відсутність згоди підопічних на обробку їх персональних даних (оскільки зберігаються копії документів, що містять персональні дані), окрім того відсутня згода опікунів на обробку персональних даних недієздатних підопічних.

Згідно з чинним законодавством згода суб'єкта персональних даних – це добровільне волевиявлення фізичної особи (за умови її поінформованості) щодо надання дозволу на обробку її персональних даних відповідно до сформульованої мети їх обробки, висловлене у письмовій формі або у формі, що дає змогу зробити висновок про надання згоди. Отже, окрім зазначених порушень, виявлено в бланках згоди на обробку персональних даних – відсутність мети на обробку та строк зберігання, а також механізм знищення.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Чернігівській обласній військовій адміністрації:

Вжити невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду.

2. Комарівській сільській раді Ніжинського району Чернігівської області:

Забезпечити контроль за усуненням недоліків, викладених у цьому звіті, та вжити заходів щодо забезпечення безпечних та комфортних умов проживання отримувачів соціальних послуг.

3. Центру надання соціальних послуг Комарівської сільської ради:

3.1. Вжити невідкладних заходів щодо усунення порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду у Закладі.

3.2.Забезпечити:

демонтаж нерозпашних ґрат у житлових кімнатах підопічних;

надання належної медичної допомоги підопічним;

документування фактів тілесного ушкодження відповідно до вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 02.02.2024 № 186 та ведення журналу травматизму;

використання приміщення ізолятора за призначенням;

дотримання норм житлової площі на одну особу відповідно до чинного законодавства;

встановлення у житлових кімнатах підопічних кнопок виклику персоналу;

проведення аналізу санітарно-мікробіологічного дослідження води відповідно до вимог ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною»;

житлові кімнати підопічних ширмами;

належні умови приватності для підопічних у санвузлах та ванній кімнаті;

отримання підопічними індивідуальних програм реабілітації осіб з інвалідністю;

дотримання вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд»;

ведення медичної документації та особових справ підопічних відповідно до чинного законодавства.

3.3. Вжити заходів щодо усунення плісняви у ванній кімнаті.

3.4. Внести зміни до статутних документів про діяльність Відділення щодо врахування термінологічних змін: введення поняття «особа з інвалідністю».

3.5. Налагодити співпрацю зі Східним міжрегіональним центром з надання безоплатної правової допомоги.

4. Ніжинській районній військовій адміністрації:

4.1. Звіт за результатами моніторингового відвідування до Відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання Центру надання соціальних послуг Комарівської сільської ради взяти до відома.

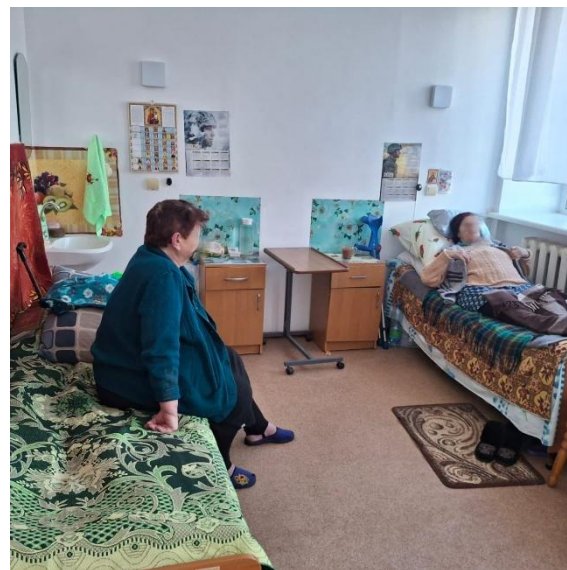
Додаток: фотоматеріали на 2 арк.

Керівник групи НПМ

**Головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних
представництв Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини**

Марина ГИРЯ

Фотоматеріали**Фото 1****Фото 2****Фото 3****Фото 4**

Φοτο 5**Φοτο 6****Φοτο 7****Φοτο 8****Φοτο 9****Φοτο 10**